

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет права та міжнародних відносин
Кафедра публічного права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
_____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СУДОВІ НАВИЧКИ

для студентів

спеціальності	081 Право
освітнього рівня	другого (магістерського)
освітньої програми	081.00.01 Право

Київ – 2023

Розробники:

Власова Ганна Петрівна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри публічного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі:

Власова Ганна Петрівна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри публічного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри публічного права Факультету права та міжнародних відносин
Протокол від «01» вересня 2023 року № 1.

Завідувач кафедри публічного права (Ганна ВЛАСОВА)

Робочу програму погоджено з керівником проєктної групи освітньої програми 081
Право
2023 р.

Гарант освітньої програми (Петро МАТВЕЄВ)

Робочу програму перевірено
2023 р.

Заступник декана (Анфіса НАШИНЕЦЬ-НАУМОВА)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	заочна
Судові навички	
Вид дисципліни	вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів / годин	4/120
Курс	2
Семестр	3
Кількість змістових модулів з розподілом	1
Обсяг кредитів	4
Обсяг годин, в тому числі:	120
Аудиторні	20
Модульний контроль	
Семестровий контроль	
Самостійна робота	100
Форма семестрового контролю	Залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання курсу є набуття та вдосконалення специфічних навичок позиційного участі в суді та ретельного аналізу найскладніших питань застосування процесуального законодавства різних галузей.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- особливості роботи з окремими засобами доказування в ході розгляду справи по суті;
- коло питань, які становлять зміст позиції по цивільній і кримінальній справі;
- загальні правила, що визначають порядок формування правової позиції у справі;
- назвати і розкрити особливості вироблення позиції по різних категоріях справ; · характер інформації, яка повинна бути відображена в мові, вимовної в дебатах сторін;
- прийоми викладу виступу в судових дебатах, форму і стиль виступу; ·
- правильно тлумачити та застосовувати нормативно-правові акти;
- користуватися навичками позиційного визначення фактичної і правової основи цивільної і кримінальної справи.

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні положення цивільного та кримінального права, а також процесуального законодавства;
- сутність та зміст основних понять, категорій, інститутів, правових статусів суб'єктів правовідносин у цих галузях права, орієнтуватися у сучасних теоретико-прикладних проблемах цивільного та кримінального права та процесів, основні шляхи вирішення теоретико-прикладних проблем у сфері цивільного та кримінального права та процесу;

- порядок та вимоги до формування адвокатського досьє;
- особливості ознайомлення з матеріалами справи;
- методики та тактику захисту адвоката в суді на основі аналізу справ;
- судову практику в предметній області;
- порядок представництва та захисту клієнтів у суді;
- нормативно-правові акти та інші джерела з адвокатської етики;
- основні принципи адвокатської етики;
- етичні аспекти відносин адвоката з клієнтом;
- етичні аспекти відносин адвоката із судовими, правоохоронними та іншими державними органами;
- етичні аспекти взаємовідносин між адвокатами;
- етичні аспекти зовнішніх комунікацій адвоката;
- підстави та практичні аспекти притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності;

вміти:

- оперувати у контексті цивільного, кримінального права та процесуального права юридичними поняттями та категоріями;
- аналізувати юридичні факти та виникаючі у зв'язку з ними цивільно-правові та кримінально-правові відносини;
- приймати рішення та вчиняти юридичні дії у точній відповідності до закону;
- давати кваліфіковані юридичні висновки та консультації;
- навички аналізу різних правових явищ, юридичних фактів, правових норм і правових відносин, які є об'єктами професійної діяльності;
- мати навички здійснення професійної діяльності, зокрема навичками подання результатів проведеного дослідження у формі доповіді з окремих проблем застосування актів цивільного та кримінального та процесуального законодавства;
- вільно орієнтуватися в практиці надання правової допомоги, консультивати, представляти особу в суді;
- вільно володіти базовими навиками по підготовці судової промови та виступу в дебатах; застосувати процесуальне законодавство на практиці;
- формулювати необхідні положення, узагальнення, оцінки, висновки та практичні рекомендації під час аналізу ходу та результатів застосування прийомів адвокатського захисту на практиці;
- обґрунтовано та мотивовано викладати свої думки;
- застосовувати набуті знання у повсякденній практичній професійній діяльності;
- самостійно опрацьовувати навчальну і наукову літературу, нормативно-правові акти, в тому числі інтернет-ресурси з питань адвокатури.

Відповідно до освітньої програми 081.00.01 «Право» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 081 Право, дисципліна забезпечує формування таких компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК) –

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК) –

СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.

СК7. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні.

Відповідно до освітньої програми 081.00.01 «Право» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 081 Право, дисципліна забезпечує формування таких результатів навчання:

РН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для заочної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт				
		Аудиторна				Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	
Змістовий модуль 1						
Тема 1. Професійна етика юриста, адвоката та представника та взаємовідносини з клієнтами.	14	2	2			10
Тема 2. Особливості роботи з правоохоронними органами та судами: психологія, професійна деформація, особливості процесуальної взаємодії	12	2				10
Тема 3. Підготовка до судового процесу та складання основних процесуальних документів.	12	2				10
Тема 4. Презентація правової позиції у суді: тактика, стратегія, структура, форми, способи та методи подання інформації.	12		2			10
Тема 5. Позиційні аспекти роботи з доказами	20					20
Тема 6. Судова експертиза	22		2			20
Тема 7. Судова риторика	14	2	2			10
Тема 8. Професійні навички: hard skills, soft skills, особистий бренд.	14	2	2			10
Разом	120	10	10			100

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

ТЕМА 1. ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА ЮРИСТА, АДВОКАТА ТА ПРЕДСТАВНИКА ТА ВЗАЄМВІДНОСИНИ З КЛІЄНТАМИ.

Загальна характеристика професійної етики адвоката та представника. Загальнолюдська, судова, прокурорська та адвокатська етика, поняття та співвідношення. Правила адвокатської етики. Моральні принципи захисту у кримінальному судочинстві. Моральні засади представництва, здійснюваного адвокатом. Моральні проблеми взаємовідносин адвоката із судом, учасниками судочинства, колегами. Управління якістю юридичної послуги та взаємодія з клієнтом. Спілкування із клієнтом. Етичні засади відносин адвоката з клієнтами. Підстави для надання адвокатом правової допомоги. Форма та зміст договору про надання правової допомоги. Початок відносин адвоката з клієнтом до та після укладання договору про надання правової допомоги. Інформування клієнта про хід та результати справи. Визначення гонорару адвоката, порядок обчислення, випадки невнесеного (недовнесеного) гонорару. Умови розірвання договору про надання правової допомоги. Виникнення конфлікту інтересів

ТЕМА 2. ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ З ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ ТА СУДАМИ: ПСИХОЛОГІЯ, ПРОФЕСІЙНА ДЕФОРМАЦІЯ, ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

Психологічна структура діяльності юриста (потреби, мотиви, цілі, засоби, кінцевий результат). Професіограми професійної діяльності юриста. Сторони професійної діяльності юриста: пізнавальна, комунікативна, конструктивна, організаційна, засвідчувальна, виховна. Психологічні особливості пізнавальної діяльності юриста. Особливості вирішення розумових задач у процесі розслідування і судового розгляду справ. Психологічні особливості прийняття рішень у юридичній діяльності. Психологічні особливості вирішення юристом організаційно-управлінських питань. Формування особистості правознавця у вищому закладі освіти. Професійна деформація та шляхи її подолання. Психологічні аспекти підвищення ефективності праці юристів.

Поняття професійного спілкування. Психологія спілкування в діяльності правоохоронних органів. Види та засоби спілкування. Поняття психологічного впливу в правоохоронній діяльності. Принципи та механізми психологічного впливу. Етапи професійного спілкування. Психологічний контакт і довірчі відносини в правоохоронній діяльності. Особливості взаємодії працівника з особами, що становлять професійний інтерес. Психологічні параметри аналізу ситуацій спілкування. Особливості взаємодії працівника з процесуальними особами. Конфліктне спілкування. Рольова поведінка слідчого. Техніка довірчого спілкування.

ТЕМА 3. ПІДГОТОВКА ДО СУДОВОГО ПРОЦЕСУ ТА СКЛАДАННЯ ОСНОВНИХ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДОКУМЕНТІВ.

Основні процесуальні документи. Практичні питання протидії фальсифікації письмових доказів (доведення підробленості підпису та навмисного спотворення підпису рукою певної особи, вплив розміру підпису на можливості експертизи, визначення давності складання документа та ін.). Практичні рекомендації щодо ефективного використання цієї судової практики при обґрунтуванні позиції у справі. Підготовка переконливої доказової бази та ефективна робота з доказами. Тактика розкриття та спростування доказів.

ТЕМА 4. ПРЕЗЕНТАЦІЯ ПРАВОВОЇ ПОЗИЦІЇ У СУДІ: ТАКТИКА, СТРАТЕГІЯ, СТРУКТУРА, ФОРМИ, СПОСОБИ ТА МЕТОДИ ПОДАННЯ ІНФОРМАЦІЇ.

Основні елементи підготовки до судового процесу. Практичні аспекти визначення цілей, методів та загальної стратегії майбутнього судового процесу. Оцінка ймовірності позитивного результату та перспектив судового процесу. Визначення доцільності судового захисту прав.

Тактичні та стратегічні особливості планування захисту. Узгодження між адвокатом – представником і довірителем лінії захисту в різних юридичних процесах.

Класифікація тактичних прийомів. Тактичні принципи в діяльності адвоката-представника. Стратегічні лінії захисту. Тактика представника на початку планування лінії захисту.

Загальні положення процесуальної діяльності адвоката в суді першої інстанції. Тактичні прийоми роботи з судом. Форми реагування адвоката на незаконні дії судді або інших учасників судового процесу. Тактика роботи з опонентом. Етичні вимоги щодо поведінки сторін в процесі. Пропозиція компромісу стороні. Тактика судових дебатів. Тактичні прийоми при складанні промови адвоката – представника.

ТЕМА 5. ПОЗИЦІЙНІ АСПЕКТИ РОБОТИ З ДОКАЗАМИ

Вплив специфіки доведення (суб'єкти, межі доведення, розподіл обов'язків з доведення та інших.) реалізацію позиції у справі. Презумпція невинуватості та її роль у доведенні у кримінальних справах.

Робота з доказами під час аналізу цивільної та кримінальної справи. Підбір доказів, що підтверджують та спростовують, для обґрунтування позиції у цивільній та кримінальній справі. Попередня оцінка доказів з погляду відносності, допустимості, достатності та достовірності.

Порядок подання доказів. Заява клопотання про докази (про залучення до справи доказу, про витребування доказу, призначення експертизи, забезпечення докази). Форма та зміст клопотання. Визнання доказів є неприпустимими.

Підготовча робота із доказами процесуального опонента. Аналіз доказів у справі, визначення їхньої доказової сили та якості з метою спростування чи постановки під сумнів позиції опонента. Заява клопотання про фальшивість доказу.

Підготовка до вивчення доказів. Порядок участі у дослідженні доказів під час розгляду справи по суті. Використання тактичних заперечень. Особливості роботи з окремими засобами доказування (допит свідків, письмові докази, висновок експерта). Подання висновків та показань експерта та спеціаліста з кримінальних справ. Можливості сторін під час оскарження експертних висновків. Підготовка до допиту в суді підсудного, потерпілого та свідків. Проведення у суді прямого та перехресного допиту. Сутність, принципи та техніки ведення перехресного допиту. Спірні питання оголошення показань підсудного, потерпілого та свідків.

ТЕМА 6. СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА

Основні практичні проблеми судової експертизи як засобу доказування. Проблемні питання пошуку експертної установи. Доказова сила експертного висновку. Оцінка перспектив проведення експертизи. Аналіз реальних можливостей сучасної експертизи щодо підробленості документів і підписи ними, давності складання, і навіть під час проведення почеркознавчої, технічної, комп'ютерно-технічної та інших видів експертиз.

Процесуальний порядок призначення експертизи та тактика постановки питань. Рекомендації щодо практичного використання результатів експертизи в судовому процесі (оцінка та визначення відносності, допустимості та достовірності, рецензування висновку, допит експерта, призначення повторної та додаткової експертизи та інші питання).

ТЕМА 7. СУДОВА РИТОРИКА

Основи судової риторики. Типові помилки під час підготовки промови. Основні психологічні та лінгвістичні прийоми, що підвищують переконливість аргументації. Типові помилки у усному виступі на судовому процесі. Практичні аспекти та приклади ефективного судового виступу та презентації своєї позиції. "Підбудовування" під психологічний тип судді та опонента.

Підготовка до виступу у суді. Структура судової промови. Робота з обґрунтуванням та аргументацією. Невербальні складові успішного виступу у суді.

ТЕМА 8. ПРОФЕСІЙНІ НАВИЧКИ: HARD SKILLS, SOFT SKILLS, ОСОБИСТИЙ БРЕНД.

Боротьба зі стереотипами про ЗП(ПТ)О і ринок праці. Успішні історії випускників ЗП(ПТ)О. Підвищення віри у свої сили і бажання до розвитку.

кар'єри. Визначення своїх сильних та слабких сторін та можливих шляхів самовдосконалення (особистий SWOT-аналіз як фахівця) Як оцінити власні кар'єрні можливості? Аналіз навичок, які варто вдосконалити. Створення власного «Портрету професіонала/професіоналки», огляд цілей, складання плану професійного розвитку.

Створення поштової скриньки, якщо вона відсутня, вимоги до електронних адрес. Електронний етикет. Якими мають бути профілі в соцмережах та месенджерах, щоб зацікавити, а не відлякати потенційного роботодавця? Відповідальність в Інтернеті. Акаунти для пошуку роботи – реєстрація (створення акаунту) на одному з популярних job-сайтів.

Види резюме, основні структурні елементи документів, зразки оформлення. Складання резюме та супровідного листа. Розгляд заповнення електронної форми резюме, шаблонів та відправка його роботодавцю Проведення відео-резюме, онлайн співбесіди.

Тайм-менеджмент. Огляд онлайн курсів з розвитку загальнопрофесійних, спеціалізованих навичок, майстер-класів по професії, відеороликів в YouTube тощо. Створення власного переліку освітніх можливостей.

Особистий бренд. Принципи побудови особистого бренда. Ефективна самопрезентація та пітчінг. Побудова персонального цифрового медіа-простору. Нетворкінг в юридичній практиці

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

для заочної форми навчання

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Зм.модуль 1	
			Кільк. одиниць	Макс. кількість балів за вид
1	Відвідування лекцій	1	5	5
2	Відвідування семінарських занять	1	5	5
3	Виконання завдань на семінарському занятті	10	5	50
4	Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5
5	Виконання тестового контролю	10	1	10
	Разом	-	-	75
	Максимальна кількість балів:	75		
	Розрахунок коефіцієнта:	1,33		
	Підсумковий бал	100		

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів при виконанні семінарських занять

Бал	Критерій
9-10	Магістр володіє системними знаннями навчального матеріалу та ефективно їх застосовує для виконання семінарських завдань, передбачених навчальною програмою. Відповідь магістра повна, правильна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення. Вміє самостійно знаходити і користуватися джерелами інформації, оцінювати отриману інформацію. Правильно і усвідомлено використовує всі види нормативно-правової документації в межах навчальної дисципліни.
7-8	Магістр володіє основним матеріалом та застосовує його при виконанні семінарських завдань як у типових, так і дещо ускладнених умовах. Для визначення основних понять, аналізує, порівнює і систематизує інформацію. Його відповідь в цілому правильна, логічна і достатньо обґрунтована. Виконує семінарські завдання за типовим алгоритмом з консультацією викладача. Усвідомлено користується довідковою інформацією. При виконанні семінарських завдань допускається несуттєвих помилок, які може виправити.
5-6	Магістр без достатнього розуміння відтворює основний навчальний матеріал та виконує семінарські завдання з епізодичною допомогою викладача і з окремими помилками визначення основних понять. Може частково аналізувати навчальний матеріал, порівнювати і робити висновки. Користується окремими видами нормативної документації. При відповіді та виконанні семінарських завдань допускається помилок, може частково виправляти.
3-4	Магістр частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі виконати семінарські завдання, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
1-2	Магістр за допомогою викладача відтворює на рівні розпізнавання окремі елементи (фрагменти) навчального матеріалу та виконує зі значними труднощами окремі елементи семінарських завдань. Припускається суттєвих помилок.

Виконання тестового контролю

Виконання тестового контролю здійснюється у письмовому вигляді з використанням роздрукованих завдань або на платформі Moodle. За кожен правильну відповідь тестового завдання студент може отримати 1 бал. Максимальна кількість балів – 10.

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

1. Підготувати доповіді до тем: Презентація правової позиції у суді: тактика, стратегія, структура, форми, способи та методи подання інформації. Позиційні аспекти роботи з доказами. Судова експертиза. Судова риторика. Професійні навички: hard skills, soft skills, особистий бренд.

Критерії оцінювання

Бал	Критерій
10-9	студент засвоїв теоретичний матеріал, який винесений на самостійну роботу, застосування для оформлення результатів самостійної роботи не тільки рекомендованої, а й додаткової літератури та творчого підходу; чітке володіння понятійним апаратом, теорією; вміння використовувати їх для виконання конкретних практичних завдань, розв'язання ситуацій. Оформлення результатів самостійної роботи повинно бути логічним та послідовним.

8-7-6	студент засвоїв теоретичний матеріал з відповідної теми який винесений на самостійну роботу, та наявне вміння орієнтуватися в ньому, усвідомлене застосування знань для розв'язання практичних задач; за умови виконання всіх вимог, які передбачено для оцінки "9-10 балів", при наявності незначних помилок або не зовсім повних висновків за одержаними результатами. Оформлення виконаного завдання з самостійної роботи має бути послідовним.
5-4-3	студент не повністю засвоїв тему для самостійного опрацювання не досконало володіє основними поняттями та положеннями навчальної дисципліни, невпевнено орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, непереконаливо відповідає, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність знань.
1-2	студент не опанував навчальний матеріал з відповідної теми для самостійного опрацювання, не знає основних понять і термінів наукової дисципліни, не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове або логічне мислення.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в письмовому вигляді з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

Критерії оцінювання

Бал	Критерії
24-25	Студент вирішив всі завдання абсолютно вірно і повно дав відповіді на питання як теоретичного, так і практичного характеру. Логічно і послідовно аргументував і виклав свою точку зору.
20-23	Студент вирішив завдання з 1 помилкою, відповідь на питання містить повне розгорнуте, правильне та обґрунтоване викладення матеріалу, допущено 2-3 помилки при вирішенні практичних завдань.
15-19	Студент правильно і повно вирішив більшість, але не всі завдання, відповідь на запитання є не повністю аргументованою; допускає незначні неточності
10-14	Студент правильно вирішив половину завдань; думка викладена з порушенням логіки подання матеріалу. Студент правильно вирішив ситуацію, проте не зовсім слушно аргументує її, або враховує не всі, а деякі умови ситуації. Вирішує декілька завдань поверхнево.
5-9	Студент вирішив трохи менше половини завдань; може дати визначення юридичного поняття. Відповідь на запитання дає неповно і поверхнево.
0-4	Студент не вирішив більшість завдань або вирішив неправильно; відповіді на питання є неповними; неправильно обґрунтовує своє рішення.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Навчальні досягнення студентів з дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок на семінарських заняттях та під час виконання самостійної роботи, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Семестровий контроль знань студентів з дисципліни здійснюється у формі Заліку.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Правила адвокатської етики.
2. Моральні принципи захисту у кримінальному судочинстві.
3. Моральні засади представництва, здійснюваного адвокатом.
4. Моральні проблеми взаємовідносин адвоката із судом, учасниками судочинства, колегами.
5. Етичні засади відносин адвоката з клієнтами.
6. Підстави для надання адвокатом правової допомоги.
7. Форма та зміст договору про надання правової допомоги.
8. Поняття професійного спілкування.
9. Поняття психологічного впливу в правоохоронній діяльності. Принципи та механізми психологічного впливу.
10. Психологічний контакт і довірчі відносини в правоохоронній діяльності.
11. Особливості взаємодії працівника з особами, що становлять професійний інтерес.
12. Психологічні параметри аналізу ситуацій спілкування.
13. Практичні питання протидії фальсифікації письмових доказів.
14. Практичні рекомендації щодо ефективного використання цієї судової практики при обґрунтуванні позиції у справі.
15. Підготовка переконливої доказової бази та ефективна робота з доказами. Тактика розкриття та спростування доказів.
16. Основні елементи підготовки до судового процесу.
17. Тактичні та стратегічні особливості планування захисту.
18. Класифікація тактичних прийомів.
19. Загальні положення процесуальної діяльності адвоката в суді першої інстанції.
20. Форми реагування адвоката на незаконні дії судді або інших учасників судового процесу.
21. Етичні вимоги щодо поведінки сторін в процесі.
22. Пропозиція компромісу сторонам.
23. Тактика судових дебатів.
24. Тактичні прийоми при складанні промови адвоката – представника.
25. Порядок подання доказів. Визнання доказів є неприпустимими.
26. Заява клопотання про докази (про залучення до справи доказу, про витребування доказу, призначення експертизи, забезпечення доказу).
27. Форма та зміст клопотання.
28. Підготовка до допиту в суді підсудного, потерпілого та свідків.
29. Проведення у суді прямого та перехресного допиту.
30. Сутність, принципи та техніки ведення перехресного допиту.
31. Основні практичні проблеми судової експертизи як засобу доказування.
32. Процесуальний порядок призначення експертизи та тактика постановки питань.
33. Використання результатів експертизи в судовому процесі.
34. Основи судової риторики.
35. Типові помилки під час підготовки промови.
36. Підготовка до виступу у суді.
37. Структура судової промови.
38. Відповідальність в Інтернеті.

39. Види резюме, основні структурні елементи документів, зразки оформлення.
40. Складання резюме та супровідного листа.
41. Тайм-менеджмент у роботі.
42. Особистий бренд та ефективна самопрезентація.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни

для заочної форми навчання:

Разом: 120 год., із них: лекції – 10 год., семінарські заняття – 10 год., самостійна робота – 100 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V
Лекції (теми, бали)	<i>Л1 1 бал</i>	<i>Л2 1 бал</i>	<i>Л3 1 бал</i>	<i>Л4 1 бал</i>	<i>Л5 1 бал</i>
Семінарські заняття (теми, бали)	<i>С1 1-11 балів</i>	<i>С2 1-11 балів</i>	<i>С3 1-11 балів</i>	<i>С4 1-11 балів</i>	<i>С5 1-11 балів</i>
Самостійна робота	<i>5 балів</i>				
Тестовий контроль	<i>10 балів</i>				
Підсумковий контроль (вид, бали)	<i>Залік (100 б)</i>				

8. Рекомендовані джерела

Основні рекомендовані джерела

1. Конституція України: Прийнята Верховною радою України 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради, 1996. – № 30. – Ст.141.
2. Про адвокатуру: Закон України від 19 грудня 1992 року// ВВРУ. –1992. – №53
3. Про деякі заходи щодо підвищення рівня адвокатури: Указ Президента України від 30 вересня 1999 року// Офіційний вісник України. – 1999. – № 23
4. Положення про ордер на надання правничої (правової) допомоги // https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/pologennya/2020-11-17-polozhennya-118_5fe988770c97f.pdf
5. Порядок ведення єдиного реєстру адвокатів України // https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/poryadki/2020-09-18-poryadki-83_5f9aaddbc226c.pdf
6. Адвокатура України: навчальний посібник / [В.К. Шкарупа, О.В. Філонов, А.М. Титов, Ю.Я. Кінаш; за ред. В.К. Шкарупи]. – К.: Знання, 2008. – 398 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
7. Фурс С.Я. Адвокат у цивільному процесі / С.Я. Фурс. – К.: ЦУЛ, 2011. – 452 с.
8. Сафульк С.Ф. Адвокатура в рішеннях українських судів: Бібліотека адвоката / С.Ф. Сафульк. – К.: ЦУЛ, 2007. – 240 с.
9. Фіолевський Д.П. Адвокатура: підручник/ Д.П. Фіолевський . – К.: ЦУЛ, 2008. – 432 с.

Додаткові рекомендовані джерела

1. Організація професійної діяльності юриста: теорія і практика: [Пер. з 2-го англ. вид.] / [Ф. Бойл, Д. Каппс, Ф. Плауден, К. Сендфорд; наук. ред. пер. В.І. Андрейцев]. – К.: Знання, 2006. – 478 с. – (Європейське право).
2. Бобечко Н.Р. Апеляційне та касаційне оскарження судових рішень у кримінальному судочинстві України: науково-практичний посібник / Н.Р. Бобечко. – К.: ЦУЛ, 2010. – 142 с.
3. Бевзюк І. М. Професійна комунікативна компетентність майбутнього прокурора: навч. посіб. / І. М. Бевзюк, Л. М. Ширяєва; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К.:Правова єдність: Алерта, 2014. – 223 с.
4. Бралатан В. П. Професійна етика: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. /В. П. Бралатан, Л. В. Гуцаленко, Н. Г. Здирко; Вінниц. держ. аграр. ун-т. – К.: Центр учбової л-ри, 2011. – 251 с.
5. Етика та естетика: навч. посіб. / Ортинський В. Л. [та ін.]; під заг. ред. М. П. Гетьманчука; Львів. держ. ун-т внутр. справ. – Л. : Львів. держ. ун-т внутр.справ, 2010. – 319 с.
6. Єлов В. А. Основи адвокатської етики: посіб. викл. / В. Єлов. – К.: Прецедент, 2010. – 132 с.
7. Козляковський П. А. Етика. Етика права. Етика юридичної діяльності: навч. посіб. / Козляковський П. А., Козляковський А. П. – [вид. 2-е, допов. і переробл.]. – Миколаїв: Дизайн і поліграфія, 2012. – 398 с.
8. Леко Б. А. Юридична етика: навчальний посібник / Б. А. Леко. – Чернівці: Книги –ХХІ, 2008. – 280 с.

9. Лозовой В. О. Професійна етика юриста / В. О. Лозовой, О. В. Петришин; Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. – Х.: Право, 2004. –172 с.
10. Малахов В. А. Етика: курс лекцій: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Віктор Малахов. – [3-є вид.]. – К.: Либідь, 2001. – 383 с.
11. Медведєв В. С. Проблеми професійної деформації співробітників органів внутрішніх справ (теоретичні та прикладні аспекти) / В. С. Медведєв; Національна академія внутрішніх справ України. - К.: [б.в.], 1997. - 191 с.
12. Меліхова Ю.А. Морально-професійна культура судді: історія і сучасність: монографія / Ю. А. Меліхова; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків:Право, 2015. – 217.
13. Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України (зі змінами і доповненнями). Правила професійної етики нотаріусів України / М-во юстиції України. – Офіц. вид. –К.: Українська правова інформація, 2013. – 95 с.
14. Правила поведінки працівника суду та Коментар [Текст] / Держ. суд. адмін. України, Рада суддів України; [підгот.: О. Булка та ін.]. - К.: [б. в.], 2010. - 39 с.
15. Професійна етика та культура поведінки працівника органів внутрішніх справ України: метод. посіб. для працівників ОВС / В. Л. Ортинський [та ін.]; Львівський держ. ун-т внутрішніх справ. – Л.: ЛьвДУВС, 2009. – 128 с.
16. Професійна етика юриста: підручник / [В. С. Бліхар та ін.; за ред. проф. В. С. Бліхара]; Львів. держ. ун-т внутр. справ. - Львів; Хмельницький: Хмельниц. ун-т упр. та права, 2016. - 357 с.
17. Уманець О.В. Етикет у просторі спілкування та професійній діяльності юриста: [навч. посіб.]. / О. В. Уманець, М. В. Ценко. – Х.: Колегіум, 2011. – 147 с.
18. Договір про надання правової допомоги має відповідати ПАЕ, інакше несплачений гонорар не стягнеш (ВС/КЦС № 522/17845/15-ц від 18.12.2019) // https://protocol.ua/ua/vs_ktss_do_uvagi_advokativ/
19. Гарантії адвокатської діяльності: досвід окремих країн Західної Європи // <http://algiz.legal/garantii-advokatskoii-diyalnosti-dosvid-okremix-krajin-zaxidnoii-yevropi/>
20. Горбань Н.С. Гарантії адвокатської діяльності: поняття, генеза, значення // https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwi7u6CsitDvAhVms4sKHSugB0UQFjAFegQIBxAD&url=http%3A%2F%2Fwww.irbis-nbuv.gov.ua%2Fcgi-bin%2Firbis_nbuv%2Fcgii_rbis_64.exe%3FC21COM%3D2%26I21DBN%3DUJRN%26P21DBN%3DUJRN%26IMAGE_FILE_DOWNLOAD%3D1%26Image_file_name%3DPDF%2FChkup_2018_2_58.pdf&usg=AOvVaw2cIETP3OydhEPXqj0o9615
21. Заборовський В.В. Деякі практичні проблеми реалізації гарантій адвокатської діяльності в контексті проведення обшуку відносно адвоката. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2018. Вип. 50. Т. 2. С. 152-156. // <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/25484/1/Заборовський%20Деякі%20практичні%20проблеми%20реалізації%20гарантій%20адвокатської>

%20діяльності%20в%20контексті.pdf

22. Бзова Л.Г. Відповідальність адвоката за неетичні висловлювання у судовому процесі за законодавством Італії. Етика правника: тези доповідей та повідомлень учасників круглого столу / за заг. ред. Т. Б. Вільчик. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2021. 322 с. С. 44-47.
23. Бутирська І. А. Професійна правнича допомога у господарському процесі. Судова апеляція. 2019. № 2. С. 131–139.
24. Шевердін М. Основні принципи адвокатської етики. Асоціація правників України. URL: <http://uba.ua/ukr/news/4919/>
25. Остафійчук, Л. А. Етичні аспекти укладення договору про надання правової допомоги адвокатом. Форум Права, 61(2). 41–55, (2020).
26. Паскар А.Л. Безоплатна правова допомога у контексті забезпечення доступності правосуддя. Вісник Вищої кваліфікаційної комісії суддів. – 2014. – № 1. – С. 19 – 24. 4. Щербанюк О.В. Адвокат в конституційному судочинстві. Адвокатура України: сучасний стан та перспективи розвитку: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 17 груд. 2020 р.) С. 193-194.
27. Адвокатура України : Збірник нормативно-правових актів / Г.В. Барабаш, Ю.М. Крамаренко, О.С. Тарасенко, С.А. Шалгунова, О.В. Шамара / За заг. ред. Шалгунової С.А. – Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2020. – 236 с. // <http://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/5154/1/Адвокатура.pdf>
28. Решота В.В. «Адвокатська монополія» чи професійна правнича допомога: проблеми представництва в адміністративних справах. Адвокатура в умовах сучасних змін: матер. міжнар. наук.-практ. конф. (9 жовтня 2020 р.). Львів: ННППІО Національного університету «Львівська політехніка». С. 78–82.
29. У ВРП обговорили проєкт Положення про Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему // <https://hcj.gov.ua/news/u-vrp-obgovoryly-proyekt-polozhennya-pro-yedynu-sudovu-informaciyno-telekomunikaciynnu-systemu> Відеоінструкція ("Відеодопомога") з покроковим алгоритмом дій щодо роботи з ЄСІТС // <https://id.court.gov.ua/>
30. Щербанюк О.В., Остафійчук Л.А. Розділ V Юридична відповідальність адвоката. Деліктологія: Монографія. Під загальною редакцією І.М. Копотуна, С. В. Петкова, Р. Роліан. Куновіце: Академія ГУСПОЛ: 2021, Т.3. 332 с. С. 116-138.

Пошукові та інформаційні системи Інтернет

1. Google : Пошукова системи Інтернет. – Режим доступу до електронних ресурсів : <http://www.google.com.ua/>
2. Яндекс : Пошукова системи Інтернет. – Режим доступу до електронних ресурсів : <http://www.yandex.ua/?ncrnd=1960>.
3. Rambler : Пошукова системи Інтернет. – Режим доступу до електронних ресурсів: <http://www.yandex.ua/?ncrnd=1462>.

Офіційні веб-сайти органів державної влади України

1. Верховна Рада України : офіційний веб-сайт/ – Режим доступу до електронних документів: <http://portal.rada.gov.ua/rada/control/uk/index/>
2. Президент України : офіційне інтернет-представництво. – Режим доступу до електронних ресурсів : <http://www.president.gov.ua/>.
3. Урядовий портал : єдиний веб-портал виконавчої влади України. –Режим доступу до електронних ресурсів : <http://www.kmu.gov.ua/control/.229>
4. Міністерство соціальної політики України : офіційний сайт. – Режим доступу до електронних ресурсів : <http://www.mlsp.gov.ua/labour/control/uk/index>
5. Державна служба зайнятості: офіційний сайт. – Режим доступу до електронних ресурсів : <http://www.dcz.gov.ua/control/uk/index>
6. Національна служба посередництва і примирення: офіційний сайт. – Режим доступу до електронних ресурсів : <http://www.nspp.gov.ua/>

Пошукові правові системи

1. Верховна Рада України : офіційний веб-сайт : Законодавство України. – Режим доступу до електронних документів : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/main/index/>
2. Верховна Рада України : офіційний веб-сайт : Законотворча діяльність Верховної Ради України : Законопроекти : Пошук за реквізитами. – Режим доступу до електронних документів : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc2.
3. Президент України : офіційне інтернет-представництво : Офіційні документи. – Режим доступу до електронних ресурсів : <http://www.president.gov.ua/documents/>.
4. Урядовий портал : єдиний веб-портал виконавчої влади України : Нормативно-правова база : База документів : Пошук документів за реквізитами. – Режим доступу до електронних ресурсів : <http://www.kmu.gov.ua/control/npd/search>.
5. Сайт Європейського суду з прав людини: <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants/ukr&c>
6. Сайт Венеціанської комісії: <https://www.venice.coe.int/webforms/events/>
7. Сайт Конституційного Суду України: <http://www.ccu.gov.ua/>
8. Сайт Судової влади України: <https://court.gov.ua/>
9. Сайт Міністерства юстиції України: <https://minjust.gov.ua/>
10. Сайт Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури – org <https://vkdka.org/>
11. Сайт Національної асоціації адвокатів України – <http://www.unba.org.ua/>
12. Сайт Офісу Генерального прокурора України – <https://www.gp.gov.ua/ua/index.html>
13. Проект «Відкритий Суд»: <http://open-court.org/>
14. Перша всеукраїнська програма професійного розвитку для адвокатів «Адвокат майбутнього»: <http://tomorrowlawyer.org/>
15. Сайт журналу «Адвокат»: <http://iadvocate.com.ua/>
16. Офіційний вісник України : Єдине повне офіційне періодичне видання нормативно-правових актів України. – Режим доступу до електронних документів : <http://ovu.com.ua/>.

17. Мега-НаУ : професійна юридична система : НаУ-Online : Нормативно-правові документи. – Режим доступу до електронних документів : <http://zakon.nau.ua/>.

18. Ліга:Закон : правовий портал : он-лайн сервіс : <http://www.ligazakon.ua/>

Бібліотечно-бібліографічні ресурси

1. Верховна Рада України : офіційний веб-сайт/ : Бібліотечно-бібліографічні ресурси : Бібліографічний моніторинг. – Режим доступу до електронних документів : <http://portal.rada.gov.ua/rada/control/uk/index.230>

2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : Інтернет-сторінка. – Режим доступу до електронних документів : <http://www.nbuv.gov.ua/>.

3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : Система каталогів і картотек. – Режим доступу до електронних документів : http://www.nbuv.gov.ua/db/library_db.html.

4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : пошукова система сайту : Система каталогів і картотек : Каталог книжкових видань : Пошук у електронному каталозі. – Режим доступу до електронних документів : <http://www.nbuv.gov.ua/db/opac.html>.

5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : пошукова система сайту :

Система каталогів і картотек : Електронний фонд (тематичні та видові зібрання публікацій) :

Електронна бібліотека авторефератів дисертацій : Пошук у електронній бібліотеці авторефератів дисертацій. – Режим доступу до електронних документів. - <http://www.nbuv.gov.ua/eb/ard.html>.

6. Національна парламентська бібліотека України : веб-сайт. – Режим доступу до електронних ресурсів : <http://www.nplu.org/ua/resources/resources.htm>.

7. Національна парламентська бібліотека України : веб-сайт : Політематична база даних статей з періодичних видань. – Режим доступу до електронних ресурсів : <http://analytic.nplu.org/>.

8. Національна парламентська бібліотека України : веб-сайт : Каталог статей зі збірників наукових праць. – Режим доступу до електронних ресурсів : <http://stt.nplu.org/>.

9. Бібліотека Полтавського університету економіки і торгівлі : вебсайт. – Режим доступу до електронних ресурсів : http://lib.uccu.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=15&Itemid=36